

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. An angelus seipsum intelligat per suam substantiam tanquam
speciem impressam vel expressam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

potest esse universalis. Antecedens probatur. Species per se ordinata ad representandum obiectum sumit suam unitatem ab obiecto: sed plures quidditates specificæ non habent inter se unitatem: ergo neque per unam speciem possunt representari.

Respondeo negando antecedens, & maiorem probationis distinguo. Species sumit unitatem ab obiecto considerato in esse obiecti, concedo, in esse rei, nego. & pariter distinctâ minore, nego consequentiam. Illud autem esse obiecti, sub quo plures quidditates conveniunt & attinguntur ab una specie, est probabiliter earundem convenientia sub certa habitudine ad aliquem finem, vel ad ideas Divinas, à quibus Angelicæ species causantur & exemplantur.

9. Objic. quartò. Ponamus, quòd infimus Ange-

lus per unam speciem cognoscat 100. quidditates specie distinctas, tunc sequeretur, quòd si DEUS crearet 1000. inferiores Angelos, millefimus ex istis, quamlibet illarum quidditarum cognosceret ad minimum per 10. species; sed hoc pugnat aperte conclusioni: ergo.

Respondeo negando sequelam. Nam est possibile, quòd quilibet Angelus omnes quidditates corporeas cognoscat per unam speciem, ita ut diversitas universalitatis in speciebus Angelicis tantum reperiat in comparatione ad cognitionem mutuum Angelorum. Unde in isto casu possent inferiores Angeli habere æqualem universalitatem respectu corporearum quidditarum, ita tamen, ut esset diversitas universalitatis respectu spiritualium & Angelicarum quidditarum.

DISPUTATIO XXX.

DE

Obiecto cognitionis Angelicæ.

Ad q. 56. & 57.

CUM intelligibilitas sit entis proprietas, cum illo convertibilis, ideo sicut aliud genus entis est materiale, aliud immateriale, ita pariter obiectum cognitionis Angelicæ, aliud est immateriale, aliud materiale; & de illo D. Th. agit q. 56. de illa q. 57. Nos in præfenti disputatione de utroque.

ARTICULUS I.

Quomodo Angelus intelligat seipsum?

SUMMARIÆ.

1. Status questionis.
2. Angelus cognoscit se per suam substantiam seu speciem impressam.
3. Non autem tanquam per speciem expressam.
4. Essentia Angeli respectu sui intellectus non est prior & posterior in eodem proximo genere causæ.
5. Potest substantia esse immediate operativa per modum complementi potentia in ordine intelligibili.
6. Non semper species intelligibilis subordinatur intellectui.
7. Substantia Angeli non est immediate intellecta in actu.
8. Etiam anima separata se per seipsum intelligit.
9. Angelus per suam substantiam cognoscit suas operationes, species & proprietates.

§. I.

An Angelus seipsum intelligat per suam substantiam tanquam speciem impressam vel expressam?

1. CUM Angelo non possit aliquod obiectum esse connaturalius seipso, certum est, quòd Angelus cognoscat seipsum. Dubium porò est, an ad ejusmodi cognitionem indigeat specie accidentali suæ substantiæ superadditâ, sive in actu primo, ut Vasquio placuit, sive in actu secundo, ut Gonet cum communi Thomistarum; vel utrùm

ad utrumque munus tam impressæ, quam expressæ speciei, Angelo sua substantia sufficit; quo modo essentiam Divinam ad beatificam visionem concurrere dictum est in Tract. de visione: quòd Cajetano & Nazario probabilissimum est.

CONCLUSIO I. Angelus ad sui cognitionem non indiget specie impressâ accidentali suæ substantiæ superadditâ. S. D. hic. a. 1. Ratio est. Essentia Angeli habet omnia requisita, ut sit per seipsum intelligibilis in actu primo: ergo omnis alia species impressa est superflua. Consequentia patet. Officium quippe speciei impressæ est ut sit vicaria obiecti, cum obiectum seipso intellectui debite præfens & unitum esse non possit. Antecedens probatur. Substantia Angeli est in eodem immaterialitatis gradu cum ejus intellectus est intimè eidem præfens, & unita, siquidem intellectus in illa physice radicatur; sed hæc sunt requisita, ut obiectum sit proximè intelligibile in actu primo: ergo.

CONCLUSIO II. Angeli substantia non potest seipsam habere rationem verbi seu speciei expressæ: sed ad hoc necessario requiritur species accidentalis. Ratio est. Esse speciei expressæ est esse obiecti intellectum in actu: sed esse intellectum in actu est Angelo accidentale; ergo etiam species expressæ est ipsi accidentalis. Minor probatur. Si esse intellectum in actu esset Angelo substantiale An-

gelus esset suum intelligere, & actus purus; sicuti propterea Divina essentia est suum intelligere & actus purus: sed hoc implicat: ergo.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primò. Si essentia Angeli haberet per se ipsam rationem speciei & formæ intelligibilis: tunc in eodem genere causæ esset prior & posterior, potentia & actus: consequens est absurdum. ergo. Sequela probatur. Species intelligibilis in genere causæ formalis actuatur, & complet intellectum, & essentia in genere causæ formalis actuatur ab intellectu. cum subjectum ab accidente & essentia à proprietate: ergo si essentia Angeli simul est species intelligibilis, tunc simul in eodem genere causæ formalis actuatur, & actuatur, estque proinde seipsa prior & posterior.

Respondeo distinguendo sequelam. Esset in eodem genere causæ remoto potentia & actus, concedo, proximo, nego. & ad probationem. Species in genere causæ formalis intelligibilis actuatur potentiam, concedo, causæ formalis naturalis, nego: ergo essentia Angeli simul actuatur in genere causæ formalis intelligibilis, & actuatur in genere causæ formalis naturalis, concedo, secus, nego minorem & consequentiam.

Objectiones secundò. Sequeretur, quòd aliqua substantia creata esset immediatè operativa: nam species est principium etiam effectivum cognitionis: sed ipsamet substantia Angeli esset species: ergo ipsa substantia Angeli nullo altero mediante foret effectiva intellectus.

Respondeo distinguendo sequelam. Aliqua substantia esset immediatè operativa per modum complementi ipsius potentie, & in ordine intelligibili, concedo, per modum potentie, & in ordine entitativo, nego. Ratio responsionis est, quòd minima actualitas formæ intelligibilis sit intelligere, sicut actus adequatus essentia, est esse. Unde cum substantia Angeli simul sit forma intelligibilis, pro suo actu adequato in genere intelligibili respicit intellectum, nec proinde prohibetur, quin saltem per modum complementi ad intellectum immediatè concurrat: in ordine verò entitativo essentia pro actu adequato non respicit intelligere, sed esse: & sic substantia Angeli pro principio Physicè elicitive intellectus requirit distinctam potentiam intellectivam. Nam esto, quòd substantia Angelica in eodem genere remoto causæ formalis esset simul actuans & actuata, esset tamen actuans solum in genere proximo causæ formalis intelligibilis; esset verò actuata per intellectum duntaxat in genere proximo causæ formalis naturalis, quod nullam habet repugnantiam. Ita S. D. q. 8. de ver. a. 6. ad 2. *Essentia Angeli, quamvis non possit comparari ad intellectum eius, ut actus ad potentiam in essendo; comparatur tamen ad ipsum ut actus ad potentiam in intelligendo.*

Objectiones tertio. Species intelligibilis tanquam principium quo intelligendi subordinatur intellectui in ordine ad producendam cognitionem: sed substantia Angeli non subordinatur suo in-

tellectui: aliàs quippe præpostero modo substantia subordinaretur accidentibus: ergo substantia Angeli non est species intelligibilis ipsius.

Respondeo vel negando vel distinguendo majorem. Subordinatur intellectui, quando ab ipso dependet in esse & sustentari, concedo, secus, nego. atqui Angeli substantia in esse & conservari non dependet ab intellectu, sed è converso intellectus ab ipsa.

Objectiones quarto. Angeli substantia est etiam semper intellectiva in actu secundo: ergo non est ratio, cur non etiam possit habere rationem speciei expressa. Antecedens probatur. Quia ut jam dicitur, Angelus semper est in actu respectu suæ cognitionis.

Respondeo. Est semper intellectiva in actu secundo, qui sit actus immediatus suæ essentia, nego. sic enim etiam foret suum esse, & actus purus, quod implicat; qui sit actus immediatus distinctæ & accidentalis cognitionis, concedo antecedens, & nego consequentiam.

§. III.

Corollaria.

Colliges primò. Quòd anima rationalis in statu separationis constituta non indigeat specie accidentali impressa, sed sibi ipsi sufficit ad sui cognitionem: cum enim sit substantia immaterialis, & forma intelligibilis, remoto impedimento corporei vinculi (quo in præsentia vita adstringitur, ut tam sui, quam aliorum objectorum accipiat cognitionem per conversionem ad phantasmata) ex hisdem rationibus sibi sufficit ad munus speciei impressæ, ex quibus Angeli essentiam sufficere diximus.

Colliges secundò. Angelos per suam essentiam cognoscere suas proprietates, operationes & accidentia connaturalia. Ratio est; cognitio perfecta & comprehensiva Angeli requirit speciem perfectam & comprehensivam, quæ repræsentet effectus in causis, sed Angelus per suam essentiam comprehensive cognoscit seipsum: ergo essentia Angeli etiam repræsentat omnes suos effectus, qui in ipsa radicantur, aut in ipsa continentur; sed ejusmodi effectus sunt Angeli proprietates, quæ ab essentia promanant; operationes, quarum essentia est radicale principium; accidentia quoque connaturaliter debita veluti species insula; nam & ista, sicut esse, ita etiam intelligibilitatem suam in & à substantia habent, in qua continentur. major probatur. Cognitio, quæ fit per species seorsim repræsentantes causam & effectum, fit componendo & discutendo, ut infra dicitur; ergo non cognoscit per species divisim repræsentantes causam & effectum, substantiam & accidentia.

Confirmatur, Si species Angelica non viderentur per ipsam essentiam, vel cognoscerentur per se ipsas, vel per species superadditas: neutrum potest dici: non quòd per se ipsas, quia sic non essent species incognita; non per alias species, quia hinc sequeretur processus in infinitum: nam & ista species indigerent aliis speciebus, cum non sit major ratio de una, quàm de altera.